

UTKÁNÍ STOLETÍ

Po 2. světové válce doslova vtrhli na světovou šachovou scénu zástupci Sovětského svazu. Roku 1946 v památném radiozápase rozdrtili předválečné šampióny ze šachových olympiád – šachisty USA – 15,5:4,5.

V prvním poválečném mistrovství světa (Haag – Moskva, 1948) svou nadvládu potvrdili:

1. Michail Botvinnik
2. Vasilij Smyslov
- 3.–4. Paul Keres a Samuel Reshevsky
5. Max Euwe.

V následujícím turnaji kandidátů (Budapešť, 1950) dominovali:

- 1.–2. Isaak Boleslavskou a David Bronštejn
3. Vasilij Smyslov
4. Paul Keres ...

Roku 1952 poprvé startovali na olympiádě – samozřejmě zvítězili, jako na mnoha následujících.

Mistry světa se po Botvinnikovi stali další reprezentanti SSSR – Vasilij Smyslov, Michail Tal, Tigran Petrosjan a Boris Spasskij.

Turnaje kandidátů byly pravidelně v režii Sovětů i na dalších neoficiálních soutěžích se zástupci ostatního světa prosazovali jen výjimečně, proto na konci šedesátých let vznikla idea zápasu vybraného družstva světa proti SSSR.

Ideu začali rozvíjet jugoslávští šachisté (v Jugoslávii je šach podobně populární jako v zemích SSSR), FIDE projekt podpořila, kapitánem družstva Světa byl jmenován bývalý mistr světa Max Euwe.

Nicméně optimistů nebylo mnoho, neboť podobná akce je náročná nejenom organizačně a finančně, ale její úspěch závisel také na účasti všech hvězd světového šachu

(o 100% účasti sovětských borců nikdo nepochyboval).

Zde se projevila vysoká prestiž Maxe Euweho a jeho diplomatické schopnosti.

Dokázal přesvědčit i „infant terrible“ Roberta Fischera, kterému také jugoslávští organizátoři vyšli všemožně vstříc.

A tak se koncem března 1970 sešli v Bělehradě nejlepší šachisté celé planety.

Sovětské družstvo, v jehož sestavě se třeptily šachové drahokamy – Boris Spasskij (aktuální mistr světa), Tigran Petrosjan, Michail Botvinnik, Vasilij Smyslov a Michail Tal (exmistr světa), Paul Keres (korunní princ světového šachu), dále Viktor Korčnoj, Lev Polugajevskij, Mark Tajmanov, Jefim Geller a náhradníci Leonid Štejn a David Bronštejn (všichni kandidáti mistrovství světa a hvězdy první velikosti), bylo pasováno na favorita, i když i družstvo „Světa“ (mj. Lajos Portisch, Vlastimil Hort, Svetozar Gligorič a další) nechtělo prodat svou kůži lacino.

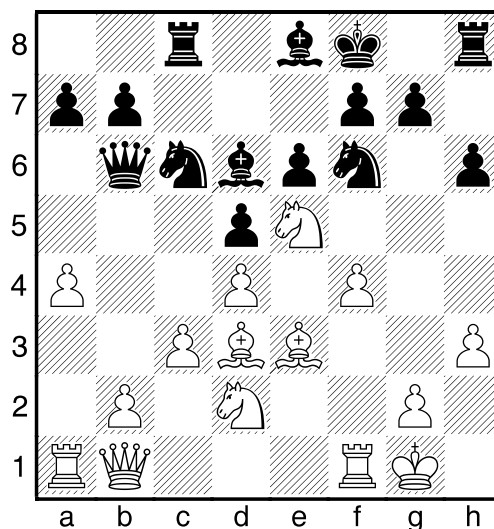
Největší problém nastal až na místě – dánský velmistr Bent Larsen, který v té době vyhrával jeden turnaj za druhým, projevil nespokojenost se svým zařazením „až“ na druhou šachovnici za Fischera, který se naopak v té době takřka neúčastnil turnajů. Vyhržoval dokonce svým nenastoupením. V této zdánlivě neřešitelné patové situaci všechny šokoval Fischer svým souhlasem hrát na 2. šachovnici za Larsenem. Stal se okamžitě miláčkem diváků, organizátorů a rovněž sympatie hráčů byly na jeho straně. Proč vlastně Fischer ustoupil? Určitě se nedomníval, že by byl slabší než Larsen (mimochodem o rok později ho v polofinálovém zápasu kandidátů rozdrtil 6:0). Ale Fischer měl vždy strach z porážek (z vlastního selhání) a v Bělehradě geniálně vytušil, že Petrosjan je méně nebezpečnější než Spasskij, rovněž „touto“ rošádou vyřadil předzápasovou přípravu Sovětů.

„Zápas století“ mohl začít.

1. kolo

Spaskij	%	Larsen
Petrosjan	0–1	Fischer
Korčnoj	%	Portisch
Polugajevskij	0–1	Hort
Geller	1–0	Gligorič
Smyslov	%	Reshevsky
Tajmanov	1–0	Uhlmann
Botvinnik	1–0	Matulovič
Tal	%	Najdorf
Keres	%	Ivko
5%–4%		

Diagram č. 1

Již v prvním kole (ze čtyř – SSSR měl bílé na lichých šachovnicích) se rozpoutaly lité boje. Po dobrém výkonu uplatnili bílé sovětští velmistři Geller a Tajmanov, za Svět vyrovnali Fischer a Hort, Botvinnikova výhra černými znamenala těsné vítězství SSSR. Jako ukázkou jsem vybral výhru Fischera nad železným Tigranem.

FISCHER – PETROSJAN BĚLEHRAD, 1970

1. e4 c6 2. d4 d5 3. exd5 cxd5 4. Sd3 Jc6 5. c3 Jf6 6. Sf4 6. h3 e5; 6. Sg5 Je4 7. Sxe4 dxe4 8. d5 Je5 9. Da4+ Dd7 10. Dxe4 Df5 6. ... Sg4 7. Db3 Ja5 Hort doporučoval spíš 7. ... Da5. 8. Da4+ Sd7 9. Dc2 e6 10. Jf3 Db6 11. a4! Fischerova novinka brání cí výměně střelců. 11.... Vc8 11.... Jb3 12. Va2 Vc8 13. 0–0 Se7; 11. ... Db3 12. De2! Sxa4? 13. Vxa4 Dxa4 14. Sb5+ +- 12. Jbd2 Jc6 13. Db1 Jh5?! 14. Se3 h6?! 14. ... f5 15. g4! fxg4 16. Jg5 Sd6 17. Sxh7; 14. ... g6 15. Je5 Jf6 15. ... Jxe5 16. dxe5 Sc5 17. a5 Dc7 18. Jf3 16. h3 Sd6 17. 0–0 Kf8? Špatný tah, který svědčí o tom, že Petrosjan nepřekonal depresi z nepovedeného zahájení. Rošáda byla nutností, i když ani po ní by černý neměl na růžích ustláno. 18. f4 Se8

18. ... Jxe5 19. fxe5 Sxe5 20. a5 +- 19. Sf2! Dc7 19. ... g6 20. f5 gxf5 21. Sxf5 exf5 22. Dxf5 Dd8 23. Sh4 +- 20. Sh4 Jg8 21. f5 Jxe5 22. dxe5 Sxe5 23. fxe6 Sf6 24. exf7 Sxf7 25. Jf3! Sxh4 25. ... g5 26. Sf2 Kg7 27. Sd4 26. Jxh4 Jf6 27. Jg6+ Sxg6 28. Sxg6 Ke7!! Nejlepší praktická šance černého, ale Fischer je neúprosný. 29. Df5 Kd8 30. Vae1 Dc5+ 31. Kh1 Vf8 32. De5! Vc7 32. ... Dc7 33. Dxd5+ +- 33. b4! Dc6 34. c4! dxc4 35. Sf5 Vff7 36. Vd1+ Vfd7 37. Sxd7 Vxd7 37. ... Jxd7 38. Vfe1+- 38. Db8+ Ke7 38. ... Dc8 39. Vxd7+ Jxd7 40. Dd6 +- 39. Vde1+ 39. Vde1+ Kf7 40. De8# 1–0

2. kolo

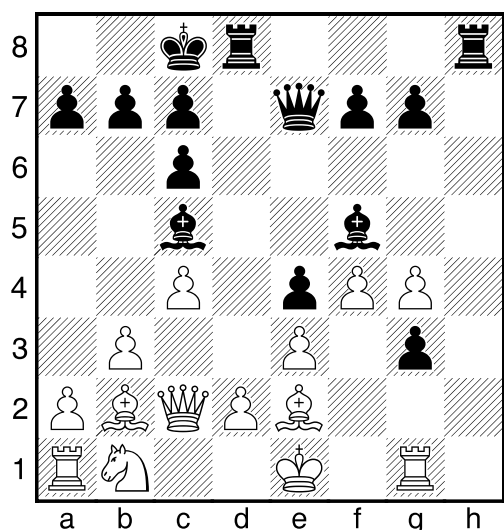
Spaskij	1–0	Larsen
Petrosjan	0–1	Fischer
Korčnoj	%	Portisch
Polugajevskij	%	Hort
Geller	%	Gligorič
Smyslov	1–0	Reshevsky
Tajmanov	1–0	Uhlmann
Botvinnik	%	Matulovič
Tal	0–1	Najdorf
Keres	1–0	Ivko
6–4		

2. kolo (Svět bílé na lichých deskách) začalo senzačně – na 1. šachovnici prohrál ambiciózní Larsen v miniatuře (viz ukázka). Za světový výběr skrovali sFischer a Najdorf, ale Sověti zaznamenali výher víc a v polovině klání vedli již o tři body!

LARSEN – SPASSKIJ
BĚLEHRAD, 1970

1. b3 e5 2. Sb2 Jc6 3. c4 Jf6 4. Jf3 e4 5. Jd4 Sc5 6. Jxc6 6. e3? Sxd4 7. exd4 d5 6. ... dxc6 7. e3 Sf5 8. Dc2 De7 9. Se2?! 0–0–0 10. f4?? Příliš optimistické, šanci na přežití dávalo 10. Sxf6 Dxf6 11. Jc3 10. ... Jg4! 11. g3 11. 0–0 Dh4 12. h3 h5; 11. Sxg4 Dh4+ 11. ... h5 11. ... Vxd2 12. Jxd2 Jxe3 13. Dc3 Vd8 12. h3 12. Jc3 Vxd2! 12. ... h4! 13. hxg4 13. Sxg4 Sxg4 14. hxg4 hxg3 15. Vg1 Vh2 –+ (15. ... Vh1! 16. Vxh1 g2 17. Vg1 Dh4+ 18. Ke2 (18. Kd1 Df2 19. Dxe4) 18. ... Dxc4+ 19. Ke1 Dg3+ 20. Ke2 (20. Kd1 Df2 21. Dxe4 Dxc1+ 22. Kc2 Df2 –+) 20. ... Df3+ 21. Ke1 Se7 –+) 13. ... hxg3 14. Vg1

Diagram č. 2

14. ... Vh1! Oběť věže rozhoduje. 14. ... Dh4 15. Vg2 Dh1+ 16. Sf1 Sxg4 17. Dxe4 Vhe8 18. Se5 f6 19. Jc3 15. Vxh1 g2 16. Vf1 16. Vg1 Dh4+ 17. Kd1 Dh1 18. Dc3 Dxc1+ 19. Kc2 Df2 20. gxf5 Dxe2 21. Ja3

Sb4 –+ 16. ... Dh4+ 17. Kd1 gxf1D+ 17. ... gxf1D+ 18. Sxf1 Sxg4+ 19. Kc1 De1+ 20. Dd1 Dxd1# 0–1

3. kolo

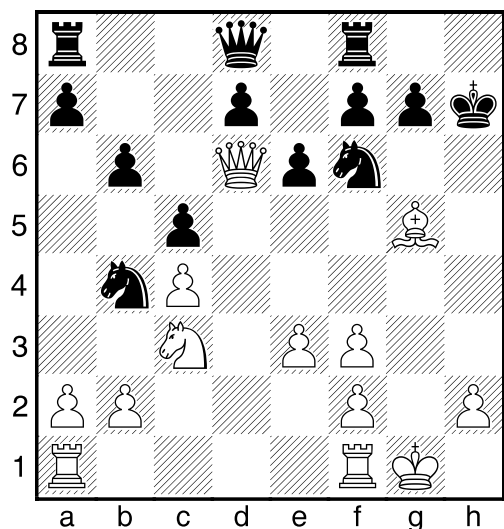
Spaskij	0–1	Larsen
Petrosjan	%	Fischer
Korčňoj	0–1	Portisch
Polugajevskij	%	Hort
Geller	%	Gligorič
Smyslov	0–1	Reshevsky
Tajmanov	%	Uhlmann
Botvinnik	%	Matulovič
Tal	1–0	Najdorf
Keres	%	Ivkov
	4–6	

Ve 3. kole se plně rehabilituje Larsen (dokonce černými) proti mistrovi světa a v dobré partii také Reshevsky. Portisch se proti Korčňemu dlouho jen bránil, nakonec ale využil pochybení soupeře k zisku celého bodu. Naopak Fischer nic moc nepředvedl a po dvou výhrách jen remizoval. Stejně tak Hort zvolil bílými jistotu a výsledkem byla velmistrovská remíza. Naopak Matulovič se zachránil patovou kombinací v 93. tahu. Rovněž partie jeho krajanů skončily smírem. Ze sovětského družstva boduje naplno jen Tal, a tak Svět vítězí 6:4 a před posledním kolem je rozdíl jen jednoho bodu.

SPASSKIJ – LARSEN
BĚLEHRAD, 1970

1. d4 Jf6 2. c4 e6 3. Jf3 b6 4. Jc3 Sb7 5. Sg5 Se7 6. e3 0–0 7. Sd3 c5 8. 0–0 Jc6? 8. ... cxd4 9. exd4 d5; 8. ... h6 9. Sh4 Jc6 9. d5 Jb4 9. ... exd5 10. cxd5 Jxd5 11. Sxh7+± 10. d6 Sxd6 11. Sxh7+?! Výhodu dávalo 11. Sxf6 gxf6 (11. ... Dxf6?? 12. Se4+–) 12. Sxh7+ Kxh7 13. Dxd6± 11. ... Kxh7 12. Dxd6 Sxf3 13. gxf3

Diagram č. 3

13. ... Je8! Tah, který dokazuje Larsenovu sílu, fantazii a bojovnost, vede k pozici s dobrými šancemi černého. **14. De7!** Nejlepší odpověď. 14. Dg3 f6; 14. Dxf8 Dxc5+ 15. Kh1 Dh5 16. Vg1 Dxf3+ 17. Vg2 g6; 14. Sxd8 Jxd6 15. Se7 Jxc4 16. Sxf8 Vxf8 **14. ... Dxe7 15. Sxe7 Vg8** 15. ... Vh8 bylo lepší. **16. Vfd1 Jc6 17. Vxd7 Je5 18. Vb7 Jxc4 19. Je4! Ja5 19. ... Jxb2 20. Sxc5 20. Vd7 Jc6 21. f4 Vc8 22. Vc1 a5 22. ... Vc7 23. Vxc7 Jxc7 24. Sxc5; 22. ... Jxe7 23. Vxe7 Vc7 24. Vxc7 Jxc7 25. b4 23. a3 Kg6 24. Kg2 Vh8 25. Kf3 25. Vg1! Jxe7 26. Kf3+ Kh6 27. Vxe7 Vc7 28. Vxc7 Jxc7 29. Jd6 Vf8 30. Jc4 Vb8 31. Vd1 25. ... Vxh2 26. Jg5 26. Sf8 Kh7 27. Vxf7 Kg8 28. Jg5 Jd8! **26. ... e5! 27. Vg1 exf4 28. Sd6! Jxd6 29. Vxd6+ f6 30. Je6+ Kf5!** Opět tah, který by udělal jen málokdo. **31. Jxf4 31. Jxg7+ Ke5 32. Ve6+ (32. Vgd1? Jd4+!) 32. ... Kd5 33. Vd1+ Kc4 34. Jf5 Kb3 31. ... Je5+ 32. Ke2 Ve8! 32. ... g5?? 33. Jd5±; 32. ... Jc4 33. Vd5+ Ke4 34. Vxg7 Jxe3 (34. ... Ve8) 35. Ve7+ 33. Vxb6 33. Je6!? Vxe6 (33. ... Jc4 34. Jxg7+ Ke5 35. Jxe8 Jxd6.) 34. e4+ Kf4! 35. Vxe6 Jf3! **33. ... Jc4 34. Vb3 g5 35. Jd5 Ve5 36. Vd1 36. Vc1 Jd6 36. ... g4 37. Kf1??** Hrubá chyba v časové tísní,****

kteřá ovšem není náhodná, naopak Larsen neustále předkládal soupeři problémy, se kterými se nedokázal vypořádat ani úřadující mistr světa. 37. Jb6 Jxb6= (37. ... a4! 38. Jxc4 (38. Jxa4 g3 39. Kf3 (39. Vf1 Jd6 40. Jc3 Kg4) 39. ... g2 40. Vbd3 Ve4) 38. ... axb3 39. Jxe5 fxe5 —+) **37. ... Vh1+ 38. Ke2 Vxd1 0–1**

4. kolo

Štejn	0–1	Larsen
Petrosjan	%	Fischer
Korčňoj	%	Portisch
Polugajevskij	%	Hort
Geller	%	Gligorič
Smyslov	1–0	Olafsson
Tajmanov	0–1	Uhlmann
Botvinnik	%	Matulovič
Tal	%	Najdorf
Keres	1–0	Ivko
	5–5	

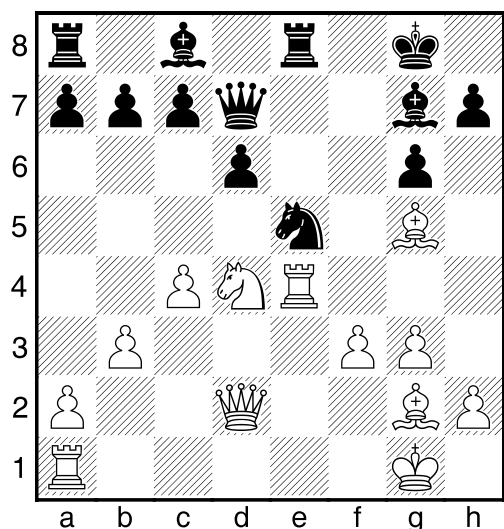
Ve 4. kole do hry zasáhli i náhradníci, ale ani Štejn, ani Olafsson nebodovali. Po vyrovnaném dramatickém boji skončilo uávěrečné kolo nerozhodně, což znamenalo těsné vítězství Sovětského svazu.

LARSEN – ŠTEJN
BĚLEHRAD, 1970

1. Jf3 Jf6 2. g3 g6 3. Sg2 Sg7 4. c4 0–0 5. 0–0 d6 6. d4 Jbd7 7. Jc3 e5 8. e4 exd4 9. Jxd4 Ve8 10. Ve1 Nepřesnost, hrává se 10. h3 s malou, ale opravdu malou převahou bílého. **10. ... Jg4 11. f3?! Jge5 12. b3 Jc5 13. Se3 f5!** Černý správně bojuje o iniciativu. **14. Dd2 14. exf5?? Jed3! —+ 15. Ve2 Vxe3! 14. ... fxe4 14. ... Jed3! 15. Ve2 fxe4 16. Jxe4 (16. fxe4 Je5 17. Sg5 Jxc4!) 16. ... Jxe4 17. Dxd3 Jc5 15. Sg5?!** Tah, který mohl bílého hodně mrzet, ale i po jiných tazích by měl trumfy v rukou černý.

15. ... **Dd7** 15. ... Sf6 16. Sxf6 Dxf6 17. Jxe4 Jxe4 18. Vxe4 c5 (18. ... Sf5! 19. Vf4! **a**) 19. Vee1 Jd3; **b**) 19. Ve3 Jc6 (**b**) 19. ... Jd3 20. Jc2 Vxe3 21. Dxe3 Jb4!); 19. ... Jc6 (19. ... c5 20. Jxf5 gxf5 21. Dc3 Ve6 22. Sh3±) 20. Vd1 Jxd4 21. Vxd4 Ve7=) 19. f4! cxd4 20. Dxd4 Sf5 21. fxe5 dxe5 22. Dd5+ Kh8 23. Ve2 Ve7=; 15. ... Jxc4?! 16. bxc4 Sxd4+ 17. Dxd4 Dxd5 18. Jd5!
16. Jxe4 Jxe4 17. Vxe4

Diagram č. 4

17. ... **Jc6?** 17. ... d5 18. cxd5 Dxd5 19. f4 Jf3+ 20. Sxf3 Vxe4; K získá materiálu vedlo 17. ... Jf7! -+ 18. Vxe8+ (18. Sh3 Vxe4! 19. Sxd7 Vxd4; 18. Vae1 Sxd4+) 18. ... Dxe8 19. Se3 c5 **18. Jxc6!** 18. Vxe8+? Dxe8 19. Se3 Dxe3+ -+; 18. Se3 Vxe4 19. fxe4 De8=
18. ... Vxe4 18. ... Sxa1? 19. Je7+ Kh8 (19. ... Kg7 20. Sh6+) 20. De1 Sg7 21. Jxg6+ hxg6 22. Vxe8+ Kh7 23. De4 +-
19. fxe4 Dxc6? Další nepřesnost, nyní bylo dobré věz vzít. 19. ... Sxa1! 20. Je7+ Kf7! (20. ... Kg7 21. Df4 De8 22. Jd5 Df7 23. Jxc7 Dxf4 24. Sxf4 Vb8 25. Sxd6 Kg8 26. e5±) 21. Df4+ Ke8 22. Jd5 s nejasnou hrou.; 19. ... bxc6 20. e5!? (20. Vf1=) 20. ... Sxe5 21. Ve1 **20. e5! Dc5+ 21. Kh1 Se6!** 21. ... Dxe5? 22. Ve1 +-; 21. ... Sxe5 22. Sd5+ Kh8 (22. ... Kg7 23. Vf1) 23. Ve1± **22. Sxb7 Vf8 23. Se3 Dxe5 24. Ve1** Díky slabým

pěšcům na dámském křídle má černý problémy. **24. ... Dc3** 24. ... Sh3 25. Sxa7 c5 26. Dd5+ Kh8 (26. ... Dxd5+ 27. Sxd5+ Kh8 28. a4) 27. Dxe5 Sxe5 28. Sg2 Sxg2+ 29. Kxg2 Va8 30. Sxc5 **25. Kg2 Dxd2+ 26. Sxd2 Sd4 27. Sf4 Kf7** 27. ... g5!? 28. Vxe6 (28. Sxg5 Vf2+ 29. Kh1 Sh3) 28. ... gxf4 29. Sd5 Kh8 30. g4± **28. Sh6 Vb8 29. Sc6 Sf6 30. Se3 a6 31. Sd2 Vb6 32. Sf3 Vb8 33. Sa5 Sd8** 33. ... Vc8?? 34. Vxe6! +- **34. Vf1 Kg8 35. Sc6 Sf7 36. g4 Se7 37. Kg3 Vd8 38. Vd1 Sf6 39. h4 Se5+ 40. Kg2 Vc8 41. g5 Kg7 42. Sd7 Vd8 42. ... Vb8?** 43. Sxc7 Vb7 44. Sxd6 **43. Sg4 d5 44. Sf3 h6!? 44. ... d4 45. Ve1 Sd6** (45. ... Ve8 46. Sb4! (46. Sc6 Ve6 47. Sd7 Ve7 48. Sxc7 Vxd7) 46. ... Sd6 47. Vxe8 Sxe8 48. Sxd6 cxd6 49. Kf2+-) 46. Ve4± **45. gxh6+ Kxh6 46. Sd2+ Kg7 47. Sg5 Vd6 48. Sxd5 Sxd5+ 49. Vxd5!** Štřelcovka je určitě vyhraná. **49. ... Vxd5 50. cxd5 Kf7 51. Kf3 Ke8 52. Sf4 Sf6 53. Sxc7 Sxh4 54. b4 Kd7 55. Sb6 Sf6 56. Sc5 Sb2 57. a4 Sa3 58. a5 Sb2 59. Kf4 Sf6 60. Ke4 Sc3 61. b5! axb5 62. a6 Kc8 63. d6 Kb8 64. Kd5 Sf6 64. ... b4 65. Kc4 65. Kc6 g5 66. Kxb5 g4 67. Kc4 Ka8 68. Kd3 Se5 69. d7 Sc7 70. Ke4 g3 71. Kf3 Sd8 71. ... Kb8 72. Sd6 72. Kxg3 Sa5 73. Kg4 Sd8 74. Kf5 Sa5 75. Ke6 Sc7 76. Kf7 Sa5 77. Ke8 Sc7 78. Se7 Sa5 79. Sd8 Sd2 **80. Sb6 Sg5 81. Sc5 1-0****

V roce 1970 tedy sovětské družstvo potvrdilo svou převahu. Milovníci statistik si však mohou všimnout, že sovětští borci bodovali až od paté šachovnice. Naopak na prvních čtyřech šachovnicích mělo výraznou převahu družstvo Světa. Navíc cenné body získali pro SSSR především starší velmistři (Botvinnik, Smyslov, Keres). Myšlenka odvetného zápasu vrtala hlavou všem příznivcům naší královské hry. Realizovat tuto myšlenku se však podařilo až po čtrnácti letech.

Londýn 1984

V odvetě se sešly družstva v úplně obměněném složení. V sestavě Sovětského svazu se udrželi jen Pulugajevskij, Smyslov a Tal (shodou okolností se všichni dostali na vyšší šachovnice). Hrát měl i Petrosjan, ale bohužel vážně onemocněl a těsně po zápase zemřel. V družstvu Světa klesl Bent Larsen z 1. šachovnice na post náhradníka, 3. šachovnici udržel emigrant Korčnoj. Nominováni byli také Portish a Hort, Portish odmítl své zařazení až na 7. šachovnici, Hortovu účast znemožnili naši funkcionáři.

1. kolo		
Karpov	1–0	Andersson
Kasparov	%	Timann
Polugajevskij	%	Korčnoj
Smyslov	0–1	Ljubojevič
Vaganjan	%	Ribli
Běljavskij	1–0	Seirawan
Tal	%	Nunn
Razuvajev	%	Hübner
Jusupov	%	Miles
Sokolov	0–1	Torre
	5–5	

V prvním kole bylo blíže vítězství družstvo Světa na 5–5 vyrovnal Karpov v následující únavné partii.

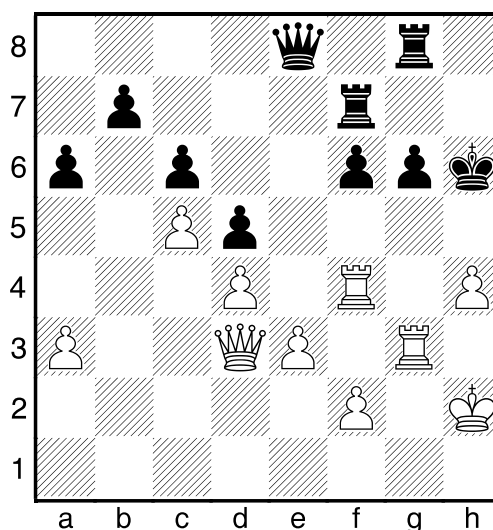
KARPOV – ANDERSSON

LONDÝN, 1984

1. d4 Jf6 2. c4 e6 3. Jf3 Sb4+ 4. Sd2 Sxd2+ 5. Dxd2 0–0 6. e3 d5 7. Jc3 Jbd7 8. cxd5 exd5 9. Sd3 Ve8 10. 0–0 Je4 11. Dc2 Jdf6 12. b4 c6 13. Je5 Sf5 14. Ja4 g6 15. Db2 a6 16. Vfc1 Ve7 17. Jc5 Jxc5 18. bxc5 Sxd3 19. Jxd3 Vc8 20. Vc3 Vcc7 21. Vb3 Je8 22. De2 f6 23. Df3 Vf7 24. Kf1 Jg7 25. Ke2 Vce7 26. Kd1 Dc8 27. Vab1 h5 28. h3 Je6 29. h4 Kh7

30. Dh3 De8 31. Kc2 Vd7 32. Kb2 Jg7 33. Jf4 Vfe7 34. Ka1! Df7 35. Vg1 Je6 36. Jd3 Jg7 37. g4 hxg4 38. Vxg4 Jh5 39. Vb1 De6 40. Df3 Vg7 41. Vbg1 Vde7 42. Kb2 Kh6 43. Kc3 Df7 44. Jf4 Jxf4 45. Vxf4 Ve6 46. Kd2 De7 47. Ke2 Kh7 48. Kf1 Kh6 49. Vg3 Kh7 50. Vfg4 Df7 51. Vf4 51. Vxg6 Vxg6 52. Df5 Kh6 53. Vxg6+ Dxg6 54. Dxe6 Kh5= 51. ... Kh6 52. Kg1 Kh7 53. Kh2 Kh6 54. Dg2 Kh7 55. Kg1 Ve8 56. Df3 Vf8 57. Kf1 De7 58. Dd1 De8 59. Db1 Kh6 60. Ke2 Dd8 61. Vfg4 Vfg8 62. Kf1 De8 63. Dd1 De6 64. Df3 Vf7 65. Kg1 Vfg7 66. a3 Ve7 67. Kh2 Vf7 68. Vf4 Kh7 69. Dd1 Kh6 70. Dd3 De8?! Po dlouhém manévrování se Karpov dočkal. Poslední tah soupeřův mu totiž dává šanci zvýšit svou dosud spíše platonickou převahu.

Diagram č. 5

Lepší bylo 70. ... Vff8 ... 71. e4 dxe4 72. Vxe4 Dd5! 71. e4! dxe4 72. Vxe4 Dd7 72. ... Ve7?? 73. De3+ +- 73. De3+ Kh7 74. Ve6± Vgg7 74. ... Dd5 75. Vd6 Dh5 76. Vxf6 Vxf6 77. De7+± 75. Vf3 f5 76. h5 gxh5 76. ... g5 77. Vd6± 77. Dh6+? Ale také Karpov chybuje! Silnější bylo trpělivé 77. Vh3! Kg8 78. Vxh5 Vh7 79. Ve8+ Vf8 80. Dg5+ Dg7 81. Vxf8+ Kxf8 82. Dd8+ Kf7 83. Dd7+ Kg6 84. Vxh7 +-

77. ... Kg8 78. Vfe3 Dc7+? Černý promarnil výbornou šanci – 78. ... Ve7! 79. Vxe7 Vxe7 80. Dg6+ Kh8! 81. Vh3 (81. Ve5 Dxd4! =) 79. Kh3 Ve7 80. Vxe7 Vxe7 81. Dg6+ Kf8 81. ... Kh8 82. Df6+ Vg7 83. Ve8+ Kh7 84. Dxf5+ +- 82. Df6+ Ke8 83. Dh8+ Kd7 84. Vxe7+ Kxe7 85. Dg7+ 1-0

2. kolo

Karpov	%	Andersson
Kasparov	%	Timann
Polugajevskij	0-1	Korčňoj
Tukmakov	1-0	Ljubojevič
Vaganjan	%	Ribli
Běljavskij	1-0	Seirawan
Romanišin	%	Nunn
Razuvajev	%	Hübner
Jusupov	%	Miles
Sokolov	1-0	Torre
	6-4	

Ve druhém kole bodovali naplno jen Rusové – náhradník Tukmakov, vynikající Běljavskij, junior Sokolov a Viktor Hrozný v dresu Světa.

Nepovedený experiment Jásira Seirawana v přijatém dámském gambitu (viz následující partie) vedl k jeho vystřídaní.

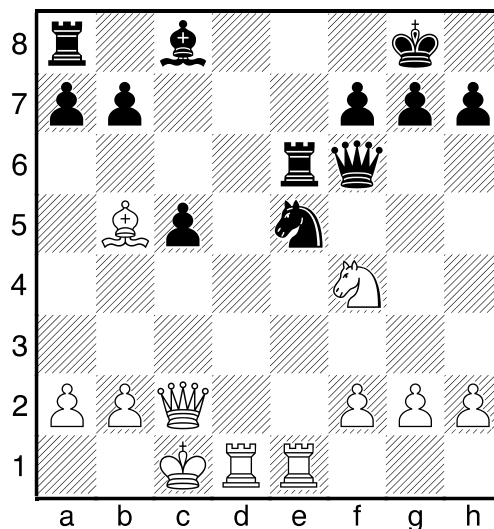
BĚLJAVSKIJ – SEIRAWAN

LONDÝN, 1984

1. d4 d5 2. c4 dxc4 3. Jf3 Jf6 4. Jc3 c5 5. d5 e6 6. e4 exd5 7. e5 Jfd7 8. Sg5 Se7 9. Sxe7 Dxe7 10. Jxd5 Dd8 11. Sxc4 0-0 12. Dc2! Ve8?! Začátek prohrávajícího plánu. 12. ... b5!?! 13. 0-0-0± Jxe5?! 14. Vhe1 Jbc6 15. Jxe5 Jxe5 15. ... Vxe5 16. Vxe5 Jxe5 17. De4 Sg4 a) 17. ... Jc6 18. Je7+ +-; b) 17. ... Jd7 18. Je7+ (b) 18. De7 Df8 19. Sb5 Jb6 20. Jf6+ gxf6 21. Vd8±) 18. ... Kf8 19. Jxc8 Dxc8 20. Dd5 +-; 18. f3 Dg5+ 19. f4 Dh6 20. Ve1 Ve8

21. Kb1 Dh5 22. Ka1 Sf5 23. De2± 16. Sb5 Ve6 17. Jf4 Df6

Diagram č. 6

18. Dd2! Nespokojuje se se ziskem kvality a maximálně zesiluje postavení figur. 18. ... g6 19. Dd8+ Kg7 20. Jxe6+ Sxe6 20. ... fxe6 21. Dc7+ Jf7 22. Se8 +- 21. Dxa8 Sxa2 22. Dd8 Df5 23. Sd3 Df4+ 24. Vd2 Jc6 25. De8 Se6 26. Ve4 Dxe2 27. Vxe6 +- fxe6 28. Dxe6 Jd4 28. ... Dg1+ 29. Vd1 Dxe2 (29. ... Dxf2 30. Vf1 Dd4 31. Vf7+ Kh6 32. Dh3+ Kg5 33. Dg3+ Kh6 34. Vxh7+ +-) 30. Se4 Dg5+ 31. Kb1 Jd4 32. Dd7+ +- 29. De7+ Kh6 30. Df8+ 30. Df8+ Kg5 31. Dxc5+ 1-0

3. kolo

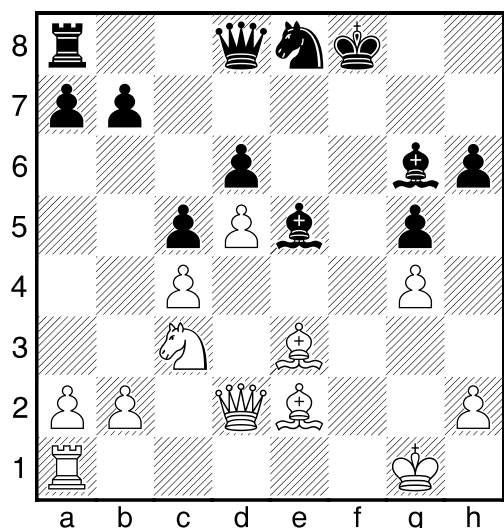
Karpov	%	Andersson
Kasparov	%	Timann
Polugajevskij	%	Korčňoj
Tukmakov	%	Ljubojevič
Vaganjan	%	Ribli
Běljavskij	%	Larsen
Tal	1-0	Nunn
Razuvajev	%	Hübner
Jusupov	%	Miles
Romanišin	%	Chander
	5%-4%	

Třetí kolo bylo velice mírumilovné, nejhezčí partii stvořil Michail Tal.

TAL – NUNN
LONDÝN, 1984

1. Jf3 g6 2. d4 d6 3. c4 Sg7 4. Jc3 Jf6
5. e4 0–0 6. Se2 Jbd7 7. 0–0 e5 8. Se3 c6
9. d5 c5 10. Je1 Je8 11. Jd3 f5 12. f4! 12.
exf5 gxf5 13. f4 e4 14. Jf2 Sxc3 15. bxc3
Jdf6 12. ... g5 13. fxe5 Jxe5 13. ... f4 14.
e6 Jb6 (14. ... fxe3 15. exd7 Vxf1+ 16. Dxf1
Sxd7 17. e5 dxe5 18. Je4±) 15. Jxf4 gxf4
16. Sxf4 14. Jxe5 Sxe5 15. exf5 Sxf5
16. g4 Sg6 17. Vxf8+ Kxf8 18. Dd2 h6

Diagram č. 7

19. h4! Černý vybuodoval zdánlivě pevnou pozici, Tal si však cestičku najde. 19. ... gxf4 19. ... Sf6? 20. Vf1 Kg7 21. h5! Sh7 22. Sd3+- 20. Sxh6+ Kg8 21. Vf1 Jg7 21. ... Sd4+ 22. Se3 ...Dg5? 23. Dxd4+-; 21. ... Dd7 22. Dg5; 21. ... De7 22. Sg5 22. Sg5 Sd4+ 23. Kh1 Dd7 24. Sf6! Ve8?! 24. ... Jh5 25. Sxh4 (25. Dh6 Jxf6=) 25. ... Ve8 26. Vf3±; 24. ... Sxf6 25. Vxf6 Sh7 26. Df4 (26. Jb5? De7) 26. ... Vd8 27. Sf3± 25. Sxd4 cxd4 26. Dxd4 Jh5 27. Kh2! Jg3 28. Vf2 Ve5 29. Sf3 29. c5? Jxe2 30. Vxe2 (30. Jxe2 Ve4 31. Df6 Dxg4) 30. ... Vxe2+ 31. Jxe2 dxc5 32. Dxc5 Dxg4 29. ... De7 30. Sg2 h3?! 30. ... b6± 31. Kxg3 31. Sxh3

Dh4 32. Df4 Ve1; 31. Kxh3 Ve3 32. Vf3 31. ... hxg2 32. Kxg2 Se4+ 33. Kg1! 33. Kg3 Sh1 33. ... Sg6 34. Df4 Ve1+ 35. Vf1 Ve3 36. Vf3 Ve1+ 37. Vf1 Ve3 38. Vf3 Ve1+ 39. Kg2! Po opakování tahů v časové tísni volí bílý cestu k výhře. 39. ... Sc2 40. Vf1 40. Df6 Se4 41. Jxe4 Dxe4 42. Df8+ Kh7 43. Df5+ 40. ... Se4+ 41. Kg3 Sd3 42. Vf3 Sxc4 43. Dxc4 Vg1+ 44. Kh2 Vc1 45. De2 1–0

4. kolo

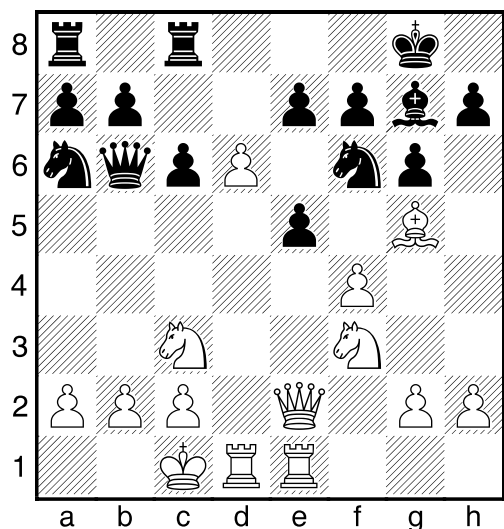
Karpov	%	Andersson
Kasparov	1–0	Timann
Tukmakov	%	Korčňoj
Smyslov	%	Ljubojevič
Vaganjan	0–1	Ribli
Běljavskij	1–0	Larsen
Tal	%	Chandler
Razuvajev	%	Hübner
Romanišin	0–1	Miles
Sokolov	0–1	Torre
4%–5%		

V závěrečném kole poprvé vyhrál ambiciózní Kasparov, kontrovali ale Ribli a Torre, bohužel Larsen ve snaze dosáhnouti vyrovnání celého mače odmítl Běljavskému remízu, poté však chyboval a dovolil soupeři stát se hrdinou.

SOKOLOV – TORRE
LONDÝN, 1984

1. e4 Jc6 2. Jf3 d6 3. d4 Jf6 4. Jc3 Sg4 5. d5 Jb8 5. ... Je5?! 6. Jxe5!? Sxd1 7. Sb5+ c6 8. dxc6 dxe5 9. c7+ Dd7 10. Sxd7+ Kxd7 11. Kxd1 6. Se2 g6 7. Jd4 Sxe2 8. Dxe2 c6 9. Sg5 Sg7 10. 0–0–0 0–0 11. f4 11. dxc6!? Jxc6 12. Jxc6 bxc6 13. e5 11. ... Db6 12. Vhe1 Vc8 13. Jf3 Ja6 13. ... cxd5? 14. e5+- 14. e5 dxe5 14. ... Jxd5? 15. Vxd5 cxd5 16. Jxd5 +- 15. d6!?

Diagram č. 8

Bílý ždímá pozici, jak se dá, černý se však nenechá zahanbit. 15. fxe5 Jxd5 16. Vxd5 cxd5 17. Jxd5 De6 18. Jxe7+ Kh8 19. Jxc8 Vxc8 20. a3 Da2 **15. ... exf4!** 15. ... exd6?! 16. Sxf6 Sxf6 17. Vxd6 Sd8 (17. ... Sg7 18. Jd5+—) 18. fxe5 Jc5 19. e6! Jxe6 20. Vxe6 fxe6 21. Dxe6+ Kg7 22. Dd7+ Kh6 23. Df7 **16. d7** 16. dxe7 Ve8 **16. ... Vf8** 17. Dxe7 Jd5 18. Da3 Jab4 19. Jxd5 Jxd5 20. d8D Vaxd8 21. Sxd8 Vxd8 22. Db3 Dc7 23. Vd3 23. c4 Je3 24. Vxd8+ Dxd8 25. Dxb7 h6 23. ... **b5** 24. **c4?** Tímto i následujícími tahy bílý pomáhá soupeři, pasivní obrana byla lepší. 24. ... **bxc4** 25. **Dxc4 h6** 26. **h4 a5** 27. **Ve2 Db6** 28. **Je5 Dg1+** 29. **Kd2** 29. Vd1? Dxd1+ 30. Kxd1 Je3+ 31. Ke1 Vd1+ 32. Kf2 Vf1# 29. ... **Vb8** 30. **Vb3 Vxb3** 31. **axb3 Sxe5** 32. **Vxe5 Dxc2+** 33. **Ve2 Dg3** 34. **Dxc6 Dxb3** 35. **De8+ Kg7** 36. **De5+ Kh7** 37. **Ke1 Dg3+** 38. **Kd2 Db3** 39. **Ke1 Db4+** 40. **Vd2 Je3** 41. **De8** 41. Dc7 Kg8 42. Dc3 Dxc3 43. **bxc3 g5** 41. ... **Kg7** 42. **De5+ Kh7** 43. **De8 Dc4** 44. **Vd8 Dc1+** 45. **Ke2 Df1+** 46. **Kd2 Dd1+** 47. **Kc3 Dc2+** 48. **Kd4 Dc4+!** Nejpřesnější – vede vynuceně k výhře. 48. ... Jf5+ 49. Ke5 Dxb2+ 50. Kxf4 Dh2+ (50. ... Df2+ 51. Ke5 De3+ 52. Kf6=) 51. Kf3 Jxh4+ 52. Ke3 Jf5+ 53. Kd3

49. Ke5 Jg4+ 50. Kd6 Dd4+! —+ **51. Ke7** 51. Kc6 Da4+; 51. Kc7 De5+ 52. Dxe5 Jxe5 53. Kd6 Jc4+ 54. Ke7 f3 55. Vf8 Je5 56. Kd6 f2 **51. ... De5+ 52. Kf8 Dg7+** **53. Ke7 De5+ 54. Kf8 Dh8+ 55. Ke7 Dxe8+ 56. Kxe8 f3 57. Vd4 g5!** 57. ... g5 58. hxg5 hxg5 59. Kxf7 f2 60. Vd1 Jh2 **0–1**

Odvetný zápas vyhrál Sovětský svaz 21:19 a potvrdil svou nadvládu. Na závěr si můžete prohlédnout minimedailonky účastníků obou zápasů.

Spasskij Boris (1937) – MS 1969–1972, MS juniorů 1955, mnohonásobný účastník turnaje kandidátů, ke světové špičce patřil v letech 1955–1985, vynikal univerzálním stylem hry

Petrosjan Tigran (1929–1984) – MS 1963 až 1969, SŠ – 1952–1982, „neprůstřelný“, národností Armén

Korčňoj Viktor (1931) – vyzývatel Karpova v boji o MS 1978 a 1981, SŠ 1962 až 1987, šachový fanatik nesnášející remízy, od r. 1976 žije ve Švýcarsku

Polugajevskij Lev (1934–1995) – trojnásobný účastník TK, SŠ 1970–1985, vynikající analytik, vždy precizní v přípravě

Geller Jefim (1925–1998) – mnohonásobný účastník TK, SŠ 1952–1980, vynikající taktik i stratég, Ukrajinec

Smyslov Vasilij (1921) – MS 1957–1958, mnohonásobný účastník TK (naposledy 1985, tj. v 64 letech), nejlepší znalec koncovek 20. století

Tajmanov Mark (1932) – dvojnásobný účastník TK, velký optimista, klavírní virtuóz

Botvinnik Michail (1911–1995) – pětinasobný mistr světa, vůdce sovětské šachové školy, velký metodik (rozpracoval řadu systému zahájení s výhledem na strategii střední hry)

Tal Michail (1936–1992) – MS 1960 až 1961, SŠ 1957–1987, velmistr kombinace, milovník života a přítel všech šachistů

Keres Paul (1916–1975) – korunní princ světového šachu, v TK 4x druhý, znalec zahájení, střední hry i koncovky, velice oblíbený, Estonec

Štejn Leonid (1934–1973) – SŠ 1962–1973, vynikající ukrajinský velmistr, nebezpečný zejména v iracionálních pozicích, r. 1973 ho zradilo srdíčko

Bronštejn David (1924) – vyzývatel Botvinnika r. 1951 (12:12), SŠ 1948–1973, věčný mladík v šachu hledající především krásu, nedbající na výsledky, šachový kouzelník (na úrovni Aljechina, Tala a Kasparova), v Bělehradu jen náhradník

Karpov Anatolij (1951) – MS 1975–1985, v letech 1973–1993 1.–2. na světovém žebříčku, vítěz více než 100!!! velmistrovských turnajů, vynikající technik

Kasparov Garri (1963) – MS 1985–2000, nejlepší hráč světa 1985–2005!!!, vynikající v teoretické přípravě a v ostrých pozicích

Vaganjan Rafael (1950) – několikanásobný kandidát MS, SŠ 1984–1994, bohém, velký přírodní talent, Armén, nyní žije v Německu

Běljavskij Alexandr (1953) – mnohonásobný KMS, SŠ 1980–2000, poctivý dřič hrající dodnes na velmi vysoké úrovni, reprezentuje Slovinsko

Razuvajev Jurij (1945) – nenápadný velmistr, v zápase r. 1984 nahradil těžce nemocného Petrosjana a úkol udržet těžkého soupeře splnil na 100%, nyní trenér Italského družstva

Jusupov Artur (1960) – několikanásobný účastník TK, v letech 1986–1994 se držel na 5. místě světového žebříčku, vynikající zejména v poziční hře, nyní se věnuje tré-

nování (spolu se svým učitelem Dvorcickým) v Německu

Sokolov Andrej (1963) – juniorský MS 1982, v kandidátském cyklu 1985–7 se probil až do superfinále proti Karpovovi, později jeho výkonnost klesla

Tukmakov Vladimír (1946) – do TK se neproboval nikdy, v letech 1972–1990 patřil k sovětské šachové špičce

Romanišin Oleg (1952) – také špičkový ukrajinský velmistr, do TK se dostal až na „stará kolena“ roku 1993

Larsen Bent (1935) – Dánsko – několikanásobný účastník turnaje kandidátů, roku 1967 získal šachového „Oscara“ pro nejlepšího světového hráče, do SŠ patřil v letech 1964–1985, proslulý svým optimismem a originalitou

Fischer Robert (1943) – USA – možná nejlepší hráč 20. století, rozhodně jedna z nejrozpoluplnějších postav šachové historie, vynikající ve všech fázích partie, bojovník, výborný psycholog, nyní občan Islandu

Portisch Lajos (1937) – Maďarsko – mnohonásobný účastník turnaje kandidátů, člen SŠ v letech 1964–1990, úžasně pracovitý

Hort Vlastimil (1944) – Československo, od roku 1985 Německo, kandidát MS 1977, jededn z nejvšestranějších světových hráčů, mistr šachové psychologie

Gligorič Svetozar (1923) – Jugoslávie – několikanásobný účastník turnaje kandidátů, vůdce šachové velmoci č. 2, nebojácně bojoval a porážel nejlepší hráče světa

Reshevsky Samuel (1911–1992) – USA – dlouholetý nejlepší hráč západní polokoule, ke SŠ patřil v letech 1937–1970!, proslulý velkými časovými tísňemi

Uhlmann Wolfgang (1935) – NDR – historicky nejlepší šachista Východního Německa, v roce 1970 měl životní formu (postoupil mezi kandidáty MS)

Matulovič Milan (1935) – Jugoslávie – koncem šedesátých let 20. století patřil k SŠ, „držák“

Najdorf Miguel (1910–1997) – Polsko, Argentina – po 2. světové válce jeden z mála konkurentů sovětských šachistů, ke SŠ patřil v letech 1947–1970, utkal se se všemi mistry světa od Laskera po Kasparova

Ivkov Borislav (1933) – Jugoslávie – MS juniorů 1951, účastník TK 1965, světový velmistr, bohužel v „Zápase století“ zcela z formy

Olafsson Frederik (1935) – Island – účastník TK 1959, předseda FIDE 1978–1981

Darga Klaus (1934) – Německo – na konci šedesátých let patřil ke SŠ, povoláním programátor, na „Zápase století“ nehrající náhradník

Andersson Ulf (1951) – Švédsko – jeden z nejpevnějších hráčů světa 70. a 80. let 20. století

Timann Jan (1951) – Holandsko – mnohonásobný úspěšný účastník turnaje kandidátů, SŠ v letech 1975–1999, důstojný nástupce Maxa Euweho

Ljubojevič Ljubomir (1950) – Jugoslávie – hráč SŠ 1973–1990, v oficiálních turnajích MS se mu příliš nedařilo

Ribli Zoltán (1951) – Maďarsko – několikaletý účastník turnaje kandidátů, proslulý pevnou hrou

Seirawan Yasser (1960) – USA – juniorský MS 1979, vůdčí osobnost šachu USA, původem z Damašku

Nunn John (1955) – Anglie – v 80. letech patřil ke SŠ, vynikající znalec královské indické

Hübner Robert (1948) – Německo – mnohonásobný účastník turnaje kandidátů, SŠ 1970–1993, šachový amatér (vyučuje jazyky na univerzitě)

Miles Tony (1955–2001) – Anglie – MS juniorů 1974, v letech 1975–1985 patřil ke SŠ, vynikal nekonvenční a bojovnou hrou

Torre Eugenio (1951) – Filipíny – 1. asijský velmistr a také kandidát MS, v 80. letech patřil ke SŠ

Chandler Murray (1960) – Anglie – světový velmistr původem z Nového Zélandu

Kaválek Luboš (1943) – Československo, USA – světový velmistr, kapitán družstva světa 1984